

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

Ιδρυτής : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθύντης : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

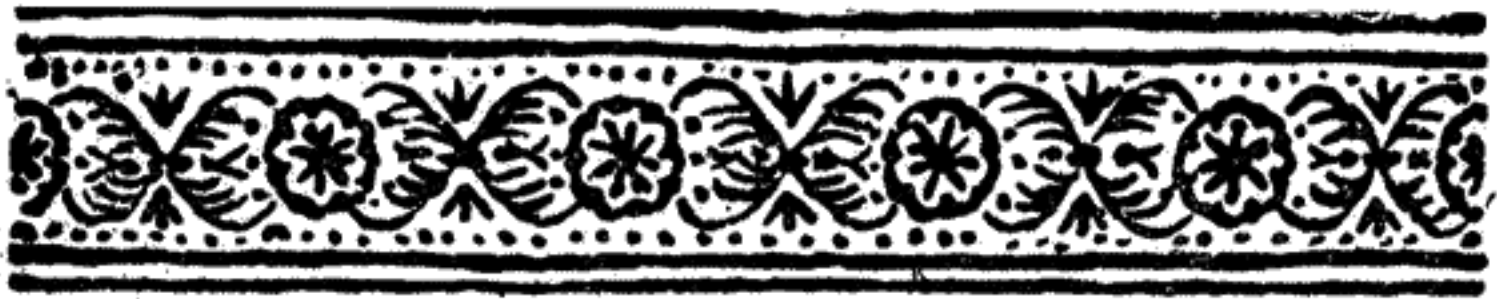
ΤΟΜΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1953

Ε.Π. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η ΜΠΑΛΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

Ο Άνρϋ Σπιές είν' ένας από τούς πιο συμπαθητικούς και πιο ανθρώπινους εκπροσώπους του συμβολισμού. Τη μεταφυσική του άπαισιοδοξία την συμφιλιώνει με τὰ γεγονότα και τις εικόνες της καθημερινής ζωής κι' έτσι ο συμβολισμός του γίνεται οικείος και φιλικός και η πικρία της ζωής σκεπάζεται με τὸ ἡμερο χαμόγελο τοῦ χιούμορ. Δέν είναι καθαρὸ μιὰ εἰρωνική διάθεση, με τὴν ὁποία ἀτενίζει τὴν καθημερινή πεζότητα της ζωής. Ἡ πικρία πού ἐνυπάρχει σὲ κάθε εἰρωνία δέν ὑπάρχει ἐδῶ. Ὑπάρχει μόνο τὸ ἀγαθὸ και μελαγχολικὸ χαμόγελο, πού σχεδιάζεται ἴσα ἴσα στὰ χεῖλη, ὅταν ἀνακαλύπτει κανεῖς τις ἀστεῖες ματαιότητες της καθημερινής ζωής, με τις ἀσημαντες, μὰ και συχνὰ τραγικές μεταπτώσεις τους. Εἶναι κάτι σὰν τὴ μελαγχολική συμπάθεια, πού αἰσθανόμαστε βλέποντας τις χαριτωμένες μαριονέττες, νὰ κινούνται σ' ἕναν κόσμο παραμυθιοῦ, και νὰ παίζουν τὴ ζωὴ, ἐνῶ πραγματικά δέν εἶναι παρά ἀγαθὰ και ἀδύναμα πλάσματα, πού κινούνται μονάχα με τις κλωστὲς πού εἶναι τάχα ἡ δύναμη τοῦ πεπρωμένου των. Ἐτσι και ὁ Άνρϋ Σπιές χαμογελά μελαγχολικά βλέποντας ὅλα τὰ γύρω του ἀνθρώπινα πλάσματα νὰ τρέχουν, νὰ λαχανιάζουν, νὰ φωνάζουν και νὰ παίζουν τούς ρόλους των με σοβαρότητα και σπουδαιοφάνεια, ἐνῶ ὁ ποιητὴς τὰ βλέπει αὐτὰ τὰ πλάσματα σὰν ἀστεῖες και συμπαθητικὲς κοῦκλες, πού δέν ἔχουν δική τους ζωὴ, μήτε καρδιά: «Γιὰ φαντασία και γιὰ ζωὴ, δῶ μέσα δέν ὑπάρχει χῶρος!». Καὶ σὰν ἄνθρωπος πού ἔχει γίνει ἀπλὸς ἀπὸ τὴν πολλὴ ἐπίγνωση, και ἀγαθὸς ἀπὸ τὴν πολλὴ ματαιότητα, τις συμπαθεῖ και τις ἀγαπᾷ αὐτὲς τις κοῦκλες, σὰν ὄντα πού εἶναι κι' αὐτὰ ἀπλὰ και ἀγαθὰ και κατὰ βάθος ἀξιολύπητα.

Ἐτσι, ξεκινῶντας ἀπὸ τὴν πικρία της ἀπαισιοδοξίας, φθάνει σὴν ἐπίγνωση, ἀλλ' ἡ διάθεσή του δὲ σταματᾷ σὴν οὐδέτερη και ἄγωνα αὐτὴ φάση της ἐπιγνώσεως, ἀλλ' ἀναζωογονεῖται και φωτίζεται μ' ἕνα μελαγχολικὸ χιούμορ και με μιὰ ἀπλοϊκὴ συμπάθεια και συμφιλίωση με τὸ πνεῦμα της καθημερινής ζωής.

Γι' αὐτὸ εἶπαν σωστὰ οἱ κριτικοὶ του ὅτι «ὑπάρχει στὸν Σπιές μιὰ ἀνάμνηση ἀπὸ τὸν Βιγιόν, ἕναν Βιγιόν πού θὰ εἶχε διαβάσει τὸν Λαφόργκ και τὸν Φρανσίς Ζάμ».

Ἡ ἐντονώτερη ἐκδήλωση αὐτῆς της διαθέσεως βρίσκεται σὴν πρώτη του ποιητικὴ συλλογὴ «Ρίμες τοῦ ἀκροατηρίου». Ὁ ποιητὴς ἦταν δικηγόρος και τὰ πρῶτα του αὐτὰ ποιήματα πού εἶναι και τὰ πιο προσωπικά του, πηγάζουν ἀπὸ τις καθημερινὲς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τις αἴθουσες τῶν δικαστηρίων και εἰκονίζουν τὴν ἀδιάκοπη σύγκρουση της δέσμιας ψυχῆς του με τις καθημερινὲς πεζότητες τοῦ δικηγορικοῦ του ἐπαγγέλματος. Με συγκρατημένη ἀγωνία, με φιλικὴ διάθεση ἀνθρώπου πού ἀρχίζει νὰ ἐγκαρτερῆ, τὴν ὥρα πού οἱ συνάδελφοὶ του ἀγορεύουν, οἱ διάδικοι ἀγωνίζονται νὰ κερδίσουν και οἱ δικασταὶ σιωποῦν και κρίνουν, ὁ ποιητὴς γράφει ἄκακους στίχους, πού εἶναι μικρὰ σχεδιάσματα ἀπὸ τις δίκες, σιλουέττες γνωστῶν δικαστῶν ἢ εἰσαγγελέων, ἢ κλητῆρων, σκίτσα χαριτωμένων γυναικῶν, πού ὁ σύζυγός τους τις ἀπάτησε και «πού ἔρχονται και κάθονται στὸ ἀκροατήριον συνοδευόμενες ἀπὸ τὴ μαμά ἢ τὸ μπαμπά τους», μορφὲς ἀστεῖες και συμπαθεῖς ἀπὸ ὅλον αὐτὸν τὸν πολυθόρυβο κόσμο τῶν δικαστηρίων και της δικονομίας.

Ἡ χιουμοριστικὴ του διάθεση τὸν παρακολουθεῖ κι' ὅταν γράφει τὸ κλασσικὸ ἐκεῖνο «Θὰ πεθάνω μιὰ μέρα βροχερὴ τοῦ φθινοπώρου» (ἀφιερωμένο στὸ Φρανσίς Ζάμ, πού ἦταν γραμματεὺς συμβολαιογραφείου), πού ἡ ἐπίδρασή του ἐχάρισε σὴν Ἑλληνικὴ ποίηση τὸ ὠραιότατο ποίημα τοῦ ἀλησμονήτου Κώστα Οὐράνη «Θὰ πεθάνω ἕνα πένθιμο τοῦ φθινοπώρου δεῖλι».

Στὸ ποίημά του αὐτὸ, ὁ Άνρϋ Σπιές δὲ λησμονεῖ πάλι τὴ δικηγορικὴ του ιδιότητα και τὴν καθημερινὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ ἐπαγγέλματός του. «Ὁ συνάδελφός μου Άνρϋ Μαρτέν, λέει, ξεφυλλίζοντας τὴ δικογραφία του θὰ πεῖ: «— Ξέρετε; Πέθανε ὁ Σπιές». Κι' ὁ Πρόεδρος τότε ἀντὶ γι' ἀπάντηση θὰ φωνάξει: «Νὰ προσέλθουν οἱ μάρτυρες.»

Ἐγὼ δὲ θάμαι πιά ἐκεῖ, νὰ φυλλομετρῶ τὴ «Θέμιδα».

Και θὰ λέν, ἐνῶ ἔξω θὰ βρέχει μονότονα:

— Πάει κι' αὐτός. Ἦταν και ποιητὴς. Κι' εἶχε κάμει κι' ἀσφάλεια ζωής.

Κι' ἐγὼ ἀπὸ κεῖ πάνω, ἀπ' τὸν Παράδεισο,
θὰ κυττάζω καὶ θὰ συμπονῶ, ἀλήθεια, πολὺ
τοὺς δικηγόρους ποὺ δὲν ἔχουν ὑποθέσεις.

Μὰ τὸ πιὸ ἀντιπροσωπευτικὸ ποίημα ἀπ' αὐτὴ τὴ συλλογὴ, ἐκεῖνο ποὺ συμπυκνώνει τὴ διάθεσή του καὶ συγκεντρώνει σ' ἓναν ὀλοκληρωτικὸ πίνακα ὅλο τὸ ἐπαγγελματικὸ του περιβάλλον, φωτισμένο μὲ τὸ ψυχικὸ του κλίμα, εἶναι ἡ «Μπαλλάντα τῶν Δικηγόρων». Εἶναι ἓνα ποίημα ἀληθινὰ ἐπιγραμματικὸ:

Γύρω συνήγοροι αὐστηροὶ
μὲ ὑπομνήματα κι' ἐνοστάσεις.
Κάνω προσπάθεια φοβερὴ
γιὰ ν' ἀντικρούσω τὶς «προτάσεις».

— Ἀπὸ τὸ βράδυ ὡς τὸ πρωῖ
τῶν ἀγορεύσεων ὁ κόρος.
Καὶ λέω: «παράξενο πολὺ,
πὼς ὁ Βεράρεν ἦταν δικηγόρος!»

Ἀπ' τὶς ἐννέα τὸ πρωῖ
δὲν ἀκοῦς γύρω τίποτ' ἄλλο,
παρὰ ζητῶ «ἀναβολὴ»
ἢ «νέα ἐνσταση ὑποβάλλω».

— Φωνάζουν ἄλλοι: «αὐτὴ ἡ ποινὴ
ἄδικος εἶναι καταφώρως».
Καὶ λέω: «ποῖος νὰ τὸ φαντασθεῖ;
πὼς κι' ὁ Ρόντεμπαχ ἦταν δικηγόρος!»

Γράφω δικόγραφο (εἰς πεζὸν)
μ' ἕφος κομψὸ καὶ χτενισμένο,
ποὺ οἱ συνάδελφοι οἱ σοφοὶ
θὰ τῶβρουν βέβαια λαθεμένο.

— Γιὰ φαντασία καὶ γιὰ ψυχὴ
δῶ μέσα δὲν ὑπάρχει χῶρος.
Παρηγοριὰ ὁμως εἶν' αὐτὴ,
πὼς κι' ὁ Μαίτερλινγκ ἦταν δικηγόρος!

ΡΕΦΡΑΙΝ

— Κύριε Πρόεδρε, εἶναι βολετό,
σιτὸν τάφο μου, ἂν ὑπάρχει χῶρος,
νᾶγραφαν ἔτσι, ὅτι κι' ἐγὼ
ὁ Ἄνρὸν Σπιές, ἤμουν δικηγόρος;

Ὁ παλιὸς ἐκεῖνος Ἄγγελος Βλάχος, δημοσιεύοντας κάποτε τὴ μετάφραση ποὺ εἶχε κάμει ἐνὸς ποιήματος τῆς Ἄδας Νέγρι, ἔγραφε στὸ τέλος: «προσθέτω τώρα αὐτὲς τὶς ὀλίγες λέξεις, γιὰ νὰ μὴ θέσω τὴν ὑπογραφή μου ἀμέσως μετὰ τὸ ὠραῖο αὐτὸ ποίημα». Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο πρόσθεσα κι' ἐγὼ ἐδῶ αὐτὲς τὶς ὀλίγες λέξεις.

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

